

5.4.09. Județul Cluj

Turnul pompierilor, așa cum s-a arătat mai sus, construit în anul 1574 în cadrul celei de-a doua incinte medievale de apărare a orașului, denumit inițial „Poarta Mică din ulița Săpunului”, este situat pe strada Tipografiei din municipiul Cluj-Napoca. Poarta a supraviețuit deoarece, în secolul al XIX-lea, a fost înălțată și folosită, până la începutul secolului al XX-lea, de pompieri, pentru supravegherea orașului, de unde și numele uzual „Turnul Pompierilor”. În anii '70 ai secolului XX, din partea „Universității Populare” din Cluj-Napoca a fost demarată inițiativa ca turnul să fie transformat într-un „Planetarium”, edificiul suferind o reparație capitală, primind chiar și un acoperiș (cupolă de sticlă) adecvat noii destinații (Fig. 492 a). După ce acest proiect a eșuat, turnul a găzduit Muzeul Pompierilor, închis între timp (Fig. 492 b). Spațiul redus nu permite expunerea unor atele mai mari. În această situație, se pune problema readucerii la viață a turnului, adică revenirea la aspectul său medieval, urmând să fie transformat, ca și Turnul Croitorilor sau Cazinoul din Parc, într-un obiectiv multifuncțional.

Fig. 492 a - b. Cluj-Napoca (jud. Cluj). *Turnul pompierilor de pe strada Tipografiei* (a: Foto: 1986; b: 2014)

O pompă manuală a cărei proveniență nu se cunoaște se află în fața noului sediu al Inspectoratului pentru Situații de Urgență (B-dul 1 Decembrie 1989), pe un soclu special amenajat, fiind un produs al firmei „TARNÓCZY TŰZOLTÓSZER ÉS GÉOGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG BADADESTEN”. Recipientul de presiune sferic este montat în bazinul de apă; pistoane sunt poziționate în V, iar gurile de refulare și absorbție a apei se află în față și spate, adică pe laturile scurte ale bazinului (Fig. 493 a – c). Alte două hipopompe, o hopocisternă și o pompă manuală simplă sunt expuse în așa numita „Sală de tradiții” din incinta Inspectoratului pentru Situații de Urgență, o expoziție pavilionară amenajată cu mult rafinament și profesionalism (Fig. 493 d). Piese expuse au fost restaurate în prealabil în mod pilduitor. Cele două pompe manuale montate pe trăsură hipo model 1890 și 1898 sunt fabricate la Budapesta, la fabrica SZIVATTYÚ ÉS GÉPGYÁR

Fig. 493 a – e. Cluj-Napoca (jud. Cluj). a) Noua clădire a Inspectoratului pentru Situații de Urgență în fața căruia este expusă o pompă manuală tip „Tarnóczy“ b) Starea de conservare a pompei c) Placheta indicatoare a locului gurii de refulare și de absorție: Tömövel (= furtun); Medencé Böl (= rezervor) e) Pompa manuală montată pe trăsură hipo aflată în curtea ISU Cluj (Foto: Dan Uza, 2014)

R.T. fosta fabrică WALSER. Tot la această fabrică s-a comandat în anul 1892 și hipopompa, expusă în curtea reședinței ISU (Fig. 493 e) împreună cu una fabricată la Aiud 1956.

O pompă cu acționare manuală montată pe trăsură hipo este expusă în incinta Muzeului Apei din cartierul Florești. Ea se află într-o stare de conservare excepțională, având un acoperiș propriu (Fig.494 a). Potrivit textului explicativ, pompa a fost fabricată între anii 1930-1940 și a funcționat în comuna **Cojocna** (jud. Cluj) până în anul 1980. După părerea noastră, ea face parte din seria pompelor acționate manual și tractate cu cai, fabricate la Timișoara între 1940-1945, având analogii cu cea din comuna Bârghiș (jud. Sibiu). Este un atelaj pe suport de fier, cu arcuri și îmbinări de oțel, structură de lemn de fag și pin, cu frâne de mână pe roțile din față și din spate, ce are în compoziția sa un rezervor de oțel cu o capacitate de 500 l. Pompa are două pistoane poziționate în V (Fig. 494 b-c). În timp ce pompa este turnată din fontă, pistoanele sunt executate din oțel. Alimentarea rezervorului prevăzut cu un capac (Fig. 494 d) se face cu furtun sau cu vase de mână. Poate realiza presiuni de 10 m.c.a. de debite de cca 2-3 l/sec., adică 7-9 m³/h, printr-un furtun pânzat cu diametrul de 50 mm. Acest tip de pompe avea în dotare, în general, două tuburi de absorbție cu sorbul aferent, două furtunuri și o țevă de refulare.

Fig. 494 a - d. Cluj-Napoca (jud. Cluj). Muzeul Apei din Florești. Pompa manuală montată pe trasură hipo, cu bazin pentru 500 l, care a funcționat la Cojocna până în anul 1980, a) Pompa acoperită în incinta Muzeului Apei; b - c) Detaliu cu pistoanele acționate de balansier și recipientul de presiune; d) Capacul rezervorului de apă (Foto: Dan Uza, 2014)

5.4.10. Județul Covasna

La Muzeul Breslelor din **Târgu Secuiesc** se află cel puțin trei atelaje de pompieri: o hipocisternă, o pompă manuală cu tracțiune hipo pe patru roți și o pompă pe trăsură, cu bazin separat asemănător cu cel de la Făget (jud. Timiș) și Bârghiș (jud. Sibiu), un model care s-a produs la Timișoara în anii 1940-1945.

5.4.11. Județul Gorj

Comuna **Licurici**: pompă manuală, fabricată la Întreprinderea Metalurgică Aiud, model 1957.

5.4.12. Județul Harghita

Una dintre cele mai vechi remize de pompieri din acest județ este cea din **Praid**, care a cunoscut unele modificări constructive în ultimii ani, datorită necesității amenajării unor garaje cu porți mai mari, din metal. Deasupra garajelor s-au amenajat încăperi pentru personalul de serviciu. Planul construcției seamănă cu cel al remizelor din Alba Iulia sau Beiuș, cu turnul pe colț, despre care presupunem că a fost inițial mai înalt, pentru că în forma actuală nu poate fi funcțional (Fig. 495).

Fig. 495. Praid (jud. Harghita). *Remiza Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență* (Foto: 2014)

5.4.13. Județul Hunedoara

În parcul stațiunii balneare **Geoagiu-Băi** se poate vedea, tot timpul anului, o pompă manuală model mai nou, cu două roți, cu pistoane poziționate în V, fixată într-un soclu de ciment înalt de 60 cm. Indiferent dacă această soluție a fost aleasă pentru a feri atelajul de umezeala solului sau de tentative de furt, ori pentru a-i oferi o vizibilitate mai bună, faptul că au fost cimentate și roțile „exponatului” este de-a dreptul revoltător. În afară de asta, fiind mereu expusă intemperiilor, pompa a avut mult de suferit: bazinul

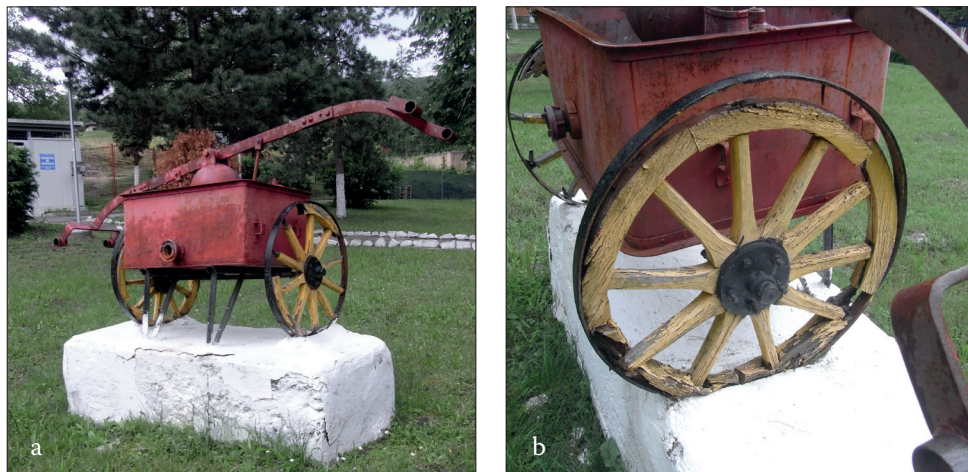

Fig. 496 a – b. Geoagiu-Băi (jud. Hunedoara). Pompă manuală pe cărucior cu două roți expusă în parcul stațiunii: poziția b surprinde stadiul avansat de degradare mai ales a obezilor (Foto: 2013)

este deja puternic corodat, iar spițele și coroana roții se află într-un stadiu avansat de distrugere, din cauza diferenței de temperatură și a umidității în cele patru anotimpuri. Ne aflăm în fața unui exemplu tipic de lipsă de respect și răspundere față de patrimoniul nostru tehnic (Fig. 496 a - b).

5.4.14. Județul Mureș

O remiză de pompieri dezafectată de numai câțiva ani se găsește în comuna **Fântânele**, mai exact în perimetrul fostei termocentrale, închisă în anii din urmă. Construită la începutul anilor '60 ai secolului al XX-lea, ea se compune din corpul principal al clădirii, care adăpostea mai multe garaje pentru mașinile de intervenție, și dintr-un turn (foișor) cu cinci nivele, ultimul fiind prevăzut cu patru balcoane de observație. Construcția, primind altă destinație, nu este deocamdată în pericol să se distrugă, dar autoritățile locale ar trebui să facă demersurile necesare ca acest monument tehnic, unic în felul lui, să fie trecut sub ocrotirea legii (Fig. 497).

La Muzeul Pompierilor din **Târgu Mureș** se păstrează cel puțin două pompe manuale: una cu piston vertical și balansier asimetric montat într-un bazin de tablă, fixat pe un șasiu din oțel cu patru roți de căruță, marca **Walzer**, model 1892, și o pompă manuală, model 1956, pe două

Fig. 497. Fântânele (jud. Mureș). Turnul fostei remize de pompieri aparținând centralei termo-electrice (Foto: 2014)